

ด่วนที่สุด

ที่ กษ ๑๓๐๔/๓๕๔๓

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
พวต. ๕๒๗ รหัสเรื่อง : ศ 22339 สม ๑๓
๑ ธ.ค. ๕๙ วันที่ ๑8773/59 พล
๑๕.๑๐ วันที่ 01 ธ.ค. 59 เวลา 14:47

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ถนนราชดำเนินนอก กทม. ๑๐๒๐๐

๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๙

เรื่อง รายงานผลการแก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกร จำนวน ๕๗๘ ราย ตามโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร (คปร.) และโครงการแผนฟื้นฟูการเกษตร (ผกก.)

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๕/๑๗๘๗๒ ลงวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๙

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี
๒. หนังสือธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ที่ ฝนร/๒๐๙๘๗
ลงวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๙

ด้วยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ขอเสนอเรื่อง รายงานผลการดำเนินการแก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกรตามโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตรและโครงการแผนฟื้นฟูการเกษตรมาเพื่อคณะรัฐมนตรีทราบ โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑๓) ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (พลอากาศเอก ประจิน จั่นตอง) กำกับการบริหารราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ ความเป็นมา

โครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร ดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๓๖ วัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรลดพื้นที่ปลูกพืชที่มีปัญหา ได้แก่ ข้าวในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม มันสำปะหลัง กาแฟ พริกไทย แล้วทำกิจกรรมอื่นทดแทน อาทิ ไร่สวนผสม ไม้ผล โคเนื้อ โคนม ฯลฯ โดยรัฐสนับสนุนปัจจัยการผลิตและสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ (๕ % ต่อปี) ผ่านธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ค.ส.) การดำเนินงานระหว่างปี ๒๕๓๗ - ๒๕๔๐ มีเกษตรกรกู้เงินตามโครงการ ๑.๔๔ แสนราย ดันเงินกู้ ๙,๙๒๒ ล้านบาท และโครงการแผนฟื้นฟูการเกษตรดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๓๔ ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดำเนินงานโครงการตามแผนฟื้นฟูการเกษตรในพื้นที่เป้าหมาย ๔๒ จังหวัด ๑๒๐ อำเภอ ๑๐,๓๕๔ หมู่บ้าน ภายใน ๕ ปี (ตั้งแต่ปี ๒๕๓๕ - ๒๕๓๙) มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรในพื้นที่ยากจนสามารถทำการผลิตทางการเกษตรตามแผนการผลิตของตนเองได้ และรัฐสนับสนุนสินเชื่ออัตราดอกเบี้ย ๕ % ต่อปี ระยะเวลาไม่เกิน ๑๕ ปี ผ่าน ธ.ค.ส. การดำเนินงานระหว่าง ปี ๒๕๓๖ - ๒๕๓๙ เกษตรกรกู้เงินรวม ๒.๕๖ แสนราย ดันเงินกู้ ๗,๔๔๔ ล้านบาท รวมสองโครงการ ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๗ เกษตรกรคงเป็นหนี้ ๑๘๐,๙๙๖ ราย ดันเงินกู้ ๘,๑๒๐ ล้านบาท

/คณะรัฐมนตรี ...

คณะรัฐมนตรีในคราวประชุมเมื่อวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ มีมติเห็นชอบในหลักการและวิธีการแก้ไขปัญหานี้สินเกษตรกรตามโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร และโครงการแผนฟื้นฟูการเกษตร ช่วยเหลือเกษตรกรที่ยังคงมีหนี้เงินกู้ตามโครงการ ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๗ โดยกำหนดให้เกษตรกรที่มาขึ้นทะเบียนเพื่อขอรับความช่วยเหลือภายใน ๓ เดือน นับแต่วันที่คณะรัฐมนตรีมีมติ จะได้รับการลดต้นเงินกู้ให้กึ่งหนึ่งและไม่ต้องชำระดอกเบี้ยค้างชำระ ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๗ ส่วนต้นเงินกู้ที่เหลืออีกกึ่งหนึ่งให้ขยายเวลาชำระหนี้คืนตามศักยภาพของเกษตรกร ไม่เกิน ๑๕ ปี (สิ้นสุด ณ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒) พร้อมงดคิดดอกเบี้ยที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยรัฐจะชดเชยค่าบริการสินเชื่อในอัตราร้อยละ ๓ ต่อปี ของต้นเงินกู้คงเหลือทั้งหมดที่จะขยายเวลาชำระหนี้ และชดเชยค่าต้นทุนเงินเฉพาะต้นเงินกู้ที่เหลืออยู่ในส่วนที่เป็นเงินทุนของ ธ.ก.ส. ในอัตราร้อยละ ๒.๗๘ ต่อปี

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์โดยคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร และสหกรณ์ ได้มีคำสั่งที่ ๑/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๘ แต่งตั้งคณะกรรมการประสานงานเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรตามโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตรและโครงการแผนฟื้นฟูการเกษตร เพื่อดำเนินงานตามแนวทางดังกล่าว โดยมีเกษตรกรเป็นหนี้ ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๗ รวม ๑๘๐,๙๙๖ ราย เกษตรกรขึ้นทะเบียน ๑๘๐,๕๑๘ ราย และมีเกษตรกรไม่ได้ขึ้นทะเบียนภายใน ๓ เดือนนับจากวันที่คณะรัฐมนตรีมีมติ จำนวน ๔๗๘ ราย

คณะกรรมการประสานงานฯ ในคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๕ วันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๕๕ มีมติเห็นชอบแนวทางแก้ไขปัญหานี้สินเกษตรกรในโครงการที่มีปัญหาที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียน จำนวน ๔๗๘ ราย สามารถรับความช่วยเหลือได้ ตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ โดยให้นำเสนอผ่านคณะกรรมการบริหารสินเชื่อเกษตรกรแห่งชาติ (กบส.) พิจารณาต่อไป

ธ.ก.ส. ในฐานะอนุกรรมการและเลขานุการ กบส. เสนอเรื่องดังกล่าวให้ กบส. พิจารณาในคราวประชุม เมื่อวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ซึ่งที่ประชุมมีมติเห็นชอบตามที่เสนอ คือ ให้ปรับโครงสร้างหนี้ของเกษตรกร ๔๗๘ ราย เป็นเงินต้น ๔๔.๙๖ ล้านบาท ดอกเบี้ย ๑๖.๙๒ ล้านบาท โดยจะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ

๑.๒ มติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

คณะรัฐมนตรีในคราวประชุมเมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๙ อนุมัติตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เสนอการแก้ไขปัญหานี้สินเกษตรกรตามโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร (คปร.) และโครงการแผนฟื้นฟูการเกษตร (ผกก.) โดยปรับโครงสร้างหนี้ของเกษตรกร ๔๗๘ ราย (เงินต้น ๔๔.๙๖ ล้านบาท ดอกเบี้ย ๑๖.๙๒ ล้านบาท) ทั้งนี้ (๑) ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รับความเห็นของสำนักงานงบประมาณ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และคณะกรรมการติดตามและตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณภาครัฐไปพิจารณาดำเนินการ และ (๒) ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นหน่วยงานหลัก ร่วมกับกระทรวงการคลัง ตรวจสอบข้อมูลสถานะหนี้สินของเกษตรกรให้เป็นปัจจุบัน รวมทั้งเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหานี้สินของเกษตรกรที่เหมาะสมในระยะยาว เพื่อให้การแก้ไขปัญหาดังกล่าวเป็นไปอย่างยั่งยืน แล้วนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป รายละเอียดตามหนังสือที่อ้างถึง

๑.๓ ผลการดำเนินการที่ผ่านมา

คณะอนุกรรมการประสานงานฯ ในคราวประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๕๙ วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๙ มีมติให้ ธ.ก.ส. ดำเนินการขึ้นทะเบียนเกษตรกร ๔๗๘ ราย ให้แล้วเสร็จตามขั้นตอนการปฏิบัติงานภายในระยะเวลา ๓ เดือน นับตั้งแต่วันที่คณะรัฐมนตรีมีมติ เมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๙ และในคราวประชุมคณะอนุกรรมการประสานงานฯ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๙ วันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๙ มีมติรับทราบผลการดำเนินงานของ ธ.ก.ส. ณ วันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๙ ตามผลการดำเนินงานแก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกร ๔๗๘ ราย สรุปรายละเอียด (สิ่งที่ส่งมาด้วย) ดังนี้

๑.๓.๑ เกษตรกรเป้าหมาย ๔๗๘ ราย ได้รับการปรับปรุงหนี้โดยต้นเงินกู้ลดให้ถึงหนึ่ง และไม่ต้องชำระดอกเบี้ยที่ค้างชำระ สำหรับต้นเงินกู้ที่เหลืออีกถึงหนึ่งให้ขยายระยะเวลาการชำระหนี้ออกไปไม่เกินวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒ พร้อมกันงดคิดดอกเบี้ยที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ดังนี้

๑) เกษตรกรขึ้นทะเบียนประสงค์รับความช่วยเหลือ ๔๒๙ ราย ต้นเงินคงเป็นหนี้ก่อนปรับปรุงหนี้ ๓๙.๒๖ ล้านบาท จำแนกดังนี้

(๑) เกษตรกรขึ้นทะเบียนและปรับปรุงหนี้เรียบร้อยแล้ว ๑๕๙ ราย ต้นเงินคงเป็นหนี้ก่อนปรับปรุงหนี้ ๑๖.๔๙ ล้านบาท หลังปรับปรุงหนี้มีต้นเงินคงเป็นหนี้ ๘.๒๔ ล้านบาท

(๒) เกษตรกรขึ้นทะเบียนและอยู่ระหว่างปรับปรุงหนี้ ๒๗๐ ราย ต้นเงินคงเป็นหนี้ ๒๒.๗๗ ล้านบาท โดยกรณีที่ ๑ อยู่ระหว่างจัดทำข้อตกลงต่อท้ายหนังสือสัญญาเงินกู้ ๒๓๕ ราย ต้นเงินคงเป็นหนี้ ๑๘.๙๘ ล้านบาท กรณีที่ ๒ เกษตรกรเสียชีวิตอยู่ระหว่างทายาททำสัญญารับใช้หนี้ ๑๗ ราย ต้นเงินคงเป็นหนี้ ๑.๒๒ ล้านบาท กรณีที่ ๓ เกษตรกรย้ายถิ่นที่อยู่ ๕ ราย ต้นเงินคงเป็นหนี้ ๐.๕๖ ล้านบาท ซึ่ง ธ.ก.ส. ได้ดำเนินการติดตามเกษตรกรไปยังภูมิลำเนาที่อยู่ และติดตามผู้ค้ำประกัน โดยให้สาขาที่อยู่ใกล้เป็นผู้รับผิดชอบ และกรณีที่ ๔ เกษตรกรเลิกทำการเกษตร ซึ่ง ธ.ก.ส. ได้ดำเนินการเจรจาและติดตามให้ชำระหนี้ อยู่ระหว่างดำเนินการ ๑๓ ราย ต้นเงินคงเป็นหนี้ ๒.๐๑ ล้านบาท

๒) เกษตรกรแสดงความประสงค์ไม่ขอรับความช่วยเหลือ ๔๙ ราย ต้นเงินคงเป็นหนี้ ๕.๗๐ ล้านบาท ทั้งนี้ ธ.ก.ส. ได้แจ้งผลประโยชน์ตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ให้ทราบและได้ให้เกษตรกรลงนามในเอกสารแบบแสดงความประสงค์ไม่ขอรับการช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกรตามโครงการ คปร. และ ผกก. ตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว ซึ่งสาเหตุหลักได้แก่ เกษตรกรจะขอรับการช่วยเหลือจากกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรเพื่อจำหน่ายหนี้สูญ

๑.๓.๒ ธ.ก.ส. เสนอแผนผังขั้นตอนการปฏิบัติงานหลังการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ เพื่อแก้ปัญหาหนี้สินและดำเนินการในระยะต่อไปกับเกษตรกรในโครงการ คปร. และ ผกก. ๕ ขั้นตอน ดังนี้

๑) ขั้นตอนที่ ๑ รวบรวมข้อมูล วางแผนการเยี่ยมเยียน/นัดประชุม โดยแบ่งลูกหนี้เป็น ๒ กรณี คือ กรณีที่ ๑ ลูกหนี้ประกอบอาชีพได้ปกติ มีรายได้เพียงพอต่อการชำระหนี้ และสามารถดำเนินงานตามแผนปรับปรุงโครงสร้างหนี้ได้ ให้ออกเยี่ยมเยียนอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง และกรณีที่ ๒ ลูกหนี้มีปัญหาในการประกอบอาชีพ คาดว่าอาจมีรายได้ไม่เพียงพอต่อการชำระหนี้ ตามแผนปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ให้ออกเยี่ยมเยียนอย่างน้อยปีละ ๒ ครั้ง

๒) ขั้นตอนที่ ๒ เยี่ยมเยียนลูกหนี้ โดยพนักงาน ธ.ก.ส. ต้องเป็นที่ปรึกษา และเข้าไปติดตามแนะนำกำกับลูกหนี้ปรับปรุงโครงสร้างหนี้อย่างใกล้ชิด เพื่อให้คำแนะนำด้านการผลิต ด้านการตลาด รวมถึงให้ความรู้ความเข้าใจในพฤติกรรมและฟื้นฟูการประกอบอาชีพ เพื่อให้ลูกหนี้มีรายได้ ชำระหนี้ตามแผนการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ทั้งนี้ ฝ่ายกิจการนโยบายรัฐได้มีการวางแผนงานออกตรวจเยี่ยม ตามแผนปฏิบัติงาน พร้อมกับสาขา ธ.ก.ส. ที่เกี่ยวข้อง

/๓) ขั้นตอนที่ ๓ ...

๓) ขั้นตอนที่ ๓ ตรวจ/ให้ความเห็น โดยพนักงาน ธ.ก.ส. ผู้เยี่ยมเยียนลูกหนี้ ตรวจและให้ความเห็น แบ่งเป็น ๒ กรณี คือ กรณีที่ ๑ ลูกหนี้ชำระหนี้ได้ตามแผน และกรณีที่ ๒ ลูกหนี้ชำระหนี้ ไม่ได้ตามแผน ให้พนักงาน ธ.ก.ส. ดำเนินการแก้ไข โดยให้ทบทวนกระแสเงินสด เพื่อปรับตารางการชำระหนี้

๔) ขั้นตอนที่ ๔ พิจารณา/สั่งการ พิจารณาผลการตรวจเยี่ยม หากพบว่า ลูกหนี้มีเหตุผิดปกติ ให้บันทึกความเห็นในการดำเนินการแก้ไขเหตุผิดปกตินั้น และสั่งการให้พนักงาน ดำเนินการแก้ไขต่อไป

๕) ขั้นตอนที่ ๕ จัดเก็บเอกสาร ของลูกหนี้อย่างเป็นระบบ

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

คณะรัฐมนตรี มีมติให้นำเสนอผลการดำเนินงานเพื่อทราบ

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

เนื่องจากครบระยะเวลาตามที่คณะรัฐมนตรี มีมติให้เกษตรกรมาขึ้นทะเบียนขอรับ ความช่วยเหลือภายใน ๓ เดือน นับจากวันที่คณะรัฐมนตรีมีมติ

๔. สาระสำคัญ ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

คณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๙ มีมติให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นหน่วยงานหลักร่วมกับกระทรวงการคลัง ตรวจสอบข้อมูลสถานะหนี้สินของเกษตรกรให้เป็นปัจจุบัน รวมทั้งเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาหนี้สินของเกษตรกรที่เหมาะสมในระยะยาว เพื่อให้การแก้ปัญหาดังกล่าว เป็นไปอย่างยั่งยืน แล้วนำเสนอคณะรัฐมนตรี

๕. ข้อเสนอของส่วนราชการ

รับทราบผลการแก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกรตามโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิต การเกษตร (คปร.) และโครงการแผนฟื้นฟูการเกษตร (ผกก.) เกษตรกร ๔๗๘ ราย และแนวทางในการแก้ไข ปัญหาหนี้สินของเกษตรกรในระยะยาว ตามข้อ ๑.๓

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีทราบต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

พลเอก

(ฉัตรชัย สาริกัลยะ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

กองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร

โทร. ๐-๒๕๗๙-๒๘๑๖ โทรสาร ๐-๒๕๗๙-๑๗๕๒

Email: bapp.farmer@oae.go.th